گزارش یک

زهرا چیذری

مناقشه بر سر «رئیس جمهور خانم»!

شورای نگهبان همچنان تفسیر «رجل سیاسی» در قانون اساسی را رسماً اعلام نکرده است

بحث بر سر اصل ۱۱۵ قانون اساسی چند سالی می‌شود بالا گرفته است. نقطه چالش برانگیز در این میان برداشت‌های متفاوت از یک عبارت است و آن عبارت چیزی نیست جز «رجل مذهبی و سیاسی!» این عبارت طی سال‌های اخیر محل مناقشه چهره‌های سیاسی است. افرادی که به خصوص با نزدیک شدن به ایام انتخابات ریاست جمهوری می‌کوشند تا تفسیر رجل سیاسی را به زنان هم بسط بدهند تا زنان دارای شرایط دیگر ذکر شده در قانون اساسی هم بتوانند همچون مردان کاندیدای ریاست جمهوری شوند و برای این ادعا استدلال‌های فقهی و حقوقی خود را دارند. در برابر این برخی از چهره‌های سیاسی و فقهی هم واژه رجل در قانون اساسی را «مرد» تعبیر می‌کنند و معتقدند زنان نمی‌توانند و نباید در جایگاه ریاست جمهوری قرار بگیرند. به رغم به سرانجام نرسیدن این مناقشه اما برخی از زنان فعال سیاسی همچون اعظم طالقانی هم به شکلی نمادین هنگام ثبت نام کاندیداهای انتخابات به وزارت کشور آمد و به عنوان کاندیدای ریاست جمهوری ثبت نام کرد. جز طالقانی ۱۳۶ زن دیگر نیز برای کاندیداتوری ریاست جمهوری ثبت نام کردند. با پایان انتخابات ریاست جمهوری دوازدهم اما ماجرای تفسیرهای متفاوت از عبارت «رجل سیاسی» پایان نیافت و این ماجرا همچنان ادامه دارد.

اصل ۱۱۵ قانون اساسی به بحث انتخاب رئیس‌جمهور می‌پردازد. مطابق این اصل رئیس‌جمهور باید از میان رجال مذهبی و سیاسی که واجد شرایط زیر باشند انتخاب گردد: ایرانی‌الاصل، تابع ایران، مدیر و مدبر، دارای حسن سابقه و امانت و تقوا، مؤمن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و مذهب رسمی کشور.

با وجود این اما بر سر معنای لفظ رجل در میان اهالی سیاست و فقاهت اختلاف است. با رجوعی به مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی برای بررسی نهایی قانون اساسی می‌توان دریافت این مناقشات از ابتدای بررسی قانون اساسی هم وجود داشته است و برخی از اعضای مجلس خبرگان قانون اساسی با ایجاد محدودیت برای کاندیدا شدن زنان برای ریاست جمهوری، موافق و برخی مخالف بوده‌اند. با وجود این اما برای بررسی و رمزگشایی از ابهامات اینچنینی دو راهکار وجود دارد؛ اول استفاده از استفساریه از مجلسی که آن قانون را تصویب کرده است و دوم مراجعه به مشروح مذاکرات. از آنجایی که مجلس خبرگان قانون اساسی در حال حاضر وجود ندارد راه‌حل استفساریه منتفی است و راهکار باقیمانده مراجعه به مشروح مذاکرات قانون اساسی و پیگیر مباحث پیرامون رجال مذهبی و سیاسی در این قانون و نظرات موافق و مخالف فقها و سیاسیون این شورا در تصویب قانون اساسی است.

■ تنفیذ مقامی اجرایی

یکی از مهم‌ترین استدلال‌هایی که می‌توان در دفاع از گسترش دایره شمول رجل سیاسی از مردان به زنان مطرح کرد مباحث فقهی و حقوقی پیرامون این مسئله است. بر این اساس ریاست جمهوری جزء سمت‌هایی است که در دایره مفهومی «ولایت» فقهی نمی‌گنجد که به مردان اختصاص داشته باشد. ولایت در جامعه اسلامی به عهده رهبری است. رهبر جامعه مقام ریاست جمهوری را به وی تنفیذ می‌کند. به عبارت دیگر ریاست جمهوری را می‌توان به عنوان «عقد وکالت» در نظر گرفت و نه «ولایت». در این معنا رئیس‌جمهور تنها یک مقام اجرایی است که از جانب مردم (موکلان) وکالت یافته است تا تمشیت امور اجرایی نماید. چنین شخصی نیازمند امانت و تقوا، حسن سابقه و مؤمن به اسلام بودن است که از این منظر میان زن و مرد تفاوتی وجود ندارد. با چنین استدلال حقوقی – فقهی، اطلاق و انحصار «مرد» بودن برای ریاست جمهوری محلی از اعراب ندارد و می‌توان زن را هم در زمره «رجل سیاسی» به حساب آورد.

با مراجعه‌ای به مشروح قانون اساسی در سال ۵۸ در مجلس خبرگان قانون اساسی هم در می‌یابیم که منیره گرجی تنها بانوی عضو مجلس خبرگان قانون اساسی در مباحثه بر سر مفهوم قید «رجل» در قانون اساسی می‌گوید: وقتی اکثریت مردم باید رأی بدهند اگر خلاف شرع باشد رأی نخواهند داد و همچنین مورد تأیید رهبر هم باید باشد. با توجه به اینکه اینجا ولایت هم نیست و ولایت با رهبری و فقط تنفیذ امر است و یک قدرت اجرایی و و یک وکالت است. اگر چنین چیزی در کشور اسلام نیست چه دلیلی دارد که قید «مرد» بودن را بیاورد. به نظر من اصلاً این قید لازم نیست، زیرا با توجه به اینکه اگر احیاناً زنان به این مرحله از رشد و پویایی برسند باز در مرتبه رهبریت و امامت نیستند، بلکه یک قدرت اجرایی است که از طریق رهبر اگر لیاقتش را داشته باشند یعنی دارای امانت، تقوا و حسن سابقه و مؤمن به مبانی اسلام باشند می‌توانند احراز کنند، زیرا زن هم می‌تواند مؤمن و دارای امانت و تقوا باشد و قدرت سیاسی زن را اسلام امضا می‌کند که این قدرت سیاسی زن برای مردان زمینه‌ای است مردان عظیم به آن تکیه‌ای که غیر سخن می‌گویند اشاره می‌کنند. حالا اگر در اسلام نبود ما نمی‌خواهیم خلاف اسلام باشد، رهبر امضا نمی‌کند. ما این را بگذاریم باعث ناراحتی و سد سبیل می‌شود و چون بالاخره این راه باید باز شود و همه اگر امکان دارند در این راه کار کنند اگر نتوانند به این جایگاه نمی‌رسند.

■ شهید بهشتی: برای پذیرش زنان در مقام اجرایی نه در کتاب منعی است و نه در سنت

شهید بهشتی به عنوان رئیس مجلس خبرگان قانون اساسی و یکی از اصلی‌ترین صحنه‌گردانان تدوین این قانون، در جواب گزارشگری که سؤال می‌کند آیا زنان هم می‌توانند رئیس‌جمهور شوند؟ به نکات مهمی اشاره می‌کند؛ از جو غالب زمانه گرفته تا موکول به آینده کردن تفسیر. ایشان در جواب این سؤال توضیح می‌دهند:

«در اینکه خانم‌ها می‌توانند رئیس‌جمهور باشند یا خیر، در میان فقها چه در میان مراجع و چه در میان فقیهان مجلس خبرگان، نظر یکسانی وجود نداشت. عده‌ای آن را منطبق با موازین اسلام می‌دانستند و عده‌ای نمی‌دانستند... متن به صورتی تنظیم شد که ان‌شاءالله در آینده اگر این بینشی که می‌تواند گسترده‌تر شود، حمایت دوسوم مردم را به دست آورد، آن‌وقت راه برای این منظور هموار شود. دقت بفرمایید خواهران! شما می‌دانید که عملاً برای مدت طولانی، جامعه ما وقتی می‌خواهد رأی بدهد و انتخاب بکند، به آن مرحله‌ای که خواهری برای تصدی اینگونه سمت‌ها فرصت و رأی کافی را به دست بیاورد، نمی‌رسد. این مسئله‌ای است که از نظر زمان با آن روبه‌رو خواهیم بود. این بود که اصل به این صورت تنظیم شد. ابتدا اصل را طوری تنظیم کرده بودند که صریحاً می‌خواست بگوید از نظر اسلامی بانوان نمی‌توانند رئیس‌جمهور شوند که این رأی نیاورد، چون آرای مخالف حتی از فقهای حاضر در جلسه زیاد بود، بنابراین به این صورت درآمد که قانون اساسی به بن‌بست کشیده نشود، ولی معلوم باشد که این مسئله در روند زمان باید همچنان مورد توجه قرار بگیرد.

...در قرآن این مسئله نه نفی و نه اثبات می‌شود، یعنی نه در قرآن آیه‌ای هست که با صراحت و دلالت کافی بگوید که زن نمی‌تواند زمامدار باشد و نه در قرآن آیه‌ای هست که با صراحت بگوید زن می‌تواند زمامدار باشد...

دقت بفرمایید! ما می‌گوییم در جامعه زن و مرد وجود دارد. مسلماً و نه منحصراً، مرد می‌تواند این سمت را بپذیرد. برای پذیرش او نه در کتاب منعی هست و نه در سنت. به این ترتیب قدر مسلم این است که مرد می‌تواند این کار را بکند. آنچه در آن سؤال هست این است که آیا زن مسلمان هم می‌تواند رئیس‌جمهور باشد یا خیر؟ چرا این سؤال وجود دارد؟ به دلیل روایات ... راجع به زن چون بعضی از روایات هست، یک سؤال و یک ابهام به‌وجود می‌آید که باید آن را فقیهانه روشن کرد نه با احساسات که ان‌شاءالله در آینده برای شورای فقها مسئله حل می‌شود...

بنابراین عرض من این است که قانون اساسی فعلی آن قدرِ مسلم را گفته است، یعنی رجال مذهبی می‌توانند زمامدار باشند و فعلاً راجع به زنان مسئله را مسکوت گذاشته تا وقتی که زمینه فقاهت گسترده آن به صورت روشن آماده شود. در آن موقع می‌توان این را مطرح کرد و به تصویب رساند و به آن مرحله رسید.»

شهید بهشتی اولین فردی هستند که نظر شخصی خود را در این زمینه بیان می‌کنند و می‌گویند: «برای خود من دلایلی که در روایات آورده می‌شود که زن نمی‌تواند زمامدار و رئیس‌جمهور باشد، کافی نیست و هیچ‌وقت هم کافی نبوده است. از ابتدا که در این مسئله به صورت بررسی اجتهادی تحقیق کردم، دلایل برایم غیرکافی بوده است ولی تا این نظر به صورت گسترده مورد قبول تحقیقیِ دوسوم آرای ملت و فقهای ملت در نیاید و مورد قبول قرار نگیرد، برای آن شتابزدگی نکنید.»

■ رهبری: رجال قانون اساسی شامل خانم‌ها هم می‌شود

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب نیز در یکی از بیانات خود در دیدار با اعضای هیئت دولت در سال ۱۳۸۴ به معنای رجل سیاسی در قانون اساسی اشاره داشته و فرمودند: «این شعار (رفتار بر اساس ضوابط اسلامی) بسیار باارزش است. ان‌شاءالله به این شعار پایبند بمانید و این تلاش را جدی‌تر، بی‌آسیب‌تر و واقعی‌تر کنید؛ چون گامی بلند خواهد بود در راه رسیدن به آن هدف‌ها و همانطور که عرض کردم، رسیدن به آن هدف‌ها مردان خودش را می‌خواهد. البته «مردان» که می‌گوییم به معنای «رجال» در قانون اساسی نیست، شامل خانم‌ها هم می‌شود، یعنی کسان و عناصر و کارگزارانِ خودش را می‌خواهد. به قول شاعر، آن دو صد من استخوان را داشته باشند تا بتوانند این صد من بار را بردارند.»

تاکنون هیچ زنی به صراحت به دلیل ردصلاحیت نشده است. از سوی دیگر بر اساس سیاست‌های کلی انتخابات که ۲۴ مهرماه سال ۹۵ از سوی مقام معظم رهبری خطاب به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ شد، شورای نگهبان مأموریت یافت «معیارها و شرایط لازم برای تشخیص رجل سیاسی، مذهبی و مدیر و مدبر بودن نامزدهای ریاست جمهوری» را تعیین و اعلام کند. شورای نگهبان در معرفی معیارهای تشخیص «رجل مذهبی» آورده است: «رجل مذهبی، رجالی هستند که آگاهی لازم به دین اسلام و مذهب تشیع داشته و تدین و تقیدشان به انجام شعائر و مناسک دینی در زندگی فردی و اجتماعی از برجستگی ویژه‌ای برخوردار باشد به گونه‌ای که در میان مردم به این خصوصیات شناخته و مشهور باشند» یا در تعریف «رجل سیاسی» آورده است: «رجل سیاسی، رجالی هستند که قدرت تحلیل و درک آنها از مسائل و پدیده‌های سیاسی به جهت آگاهی عمیق‌شان از مسائل سیاسی -اجتماعی اعم از داخلی و بین‌المللی و حضورشان در صحنه‌های سیاسی به نحوی باشد که همواره مصالح نظام اسلامی و معیارهای اصیل انقلابی در عملکرد آنها لحاظ شده باشد به گونه‌ای که در میان مردم به این خصوصیت شناخته و مشهور باشند.» این تعاریف اما به اندازه‌ای جامع نیست که رجل سیاسی را به مردان محدود کند.

معاون رئیس‌جمهوری در امور زنان و خانواده درباره ضرورت تفسیر کلمه «رجال» و داشتن رئیس‌جمهوری زن در ایران می‌گوید: هرچند دریچه ورود زنان برای ریاست جمهوری بسته نیست، اما شورای نگهبان فعلاً موضوع را در یک موقعیت نامعین نگه داشته است.

حالا کمتر از دو سال تا دوره بعدی انتخابات ریاست جمهوری باقی مانده است؛ زمانی که فرصت مناسبی برای تعیین تکلیف مفهوم «رجال سیاسی» در قانون اساسی است. گام بعدی اما این است که زیست سیاسی چند زن در کشور به گونه‌ای بوده است که بتوانند در جایگاه ریاست جمهوری قرار بگیرند و آیا زنان در صورت کاندیدا شدن و تأیید صلاحیت خواهند توانست آرای مردم را هم به دست بیاورند؟

> **اصل ۱۱۵ قانون اساسی به بحث انتخاب رئیس‌جمهور می‌پردازد. مطابق این اصل رئیس‌جمهور باید از میان رجال مذهبی و سیاسی که واجد شرایط زیر باشند انتخاب گردد: ایرانی‌الاصل، تابع ایران، مدیر و مدبر، دارای حسن سابقه و امانت و تقوا، مؤمن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و مذهب رسمی کشور**

> **تاکنون هیچ زنی به صراحت به دلیل زن بودن رد صلاحیت نشده است. از سوی دیگر بر اساس سیاست‌های کلی انتخابات که ۲۴ مهرماه سال ۹۵ از سوی مقام معظم رهبری خطاب به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ شد، شورای نگهبان مأموریت یافت «معیارها و شرایط لازم برای تشخیص رجل سیاسی، مذهبی و مدیر و مدبر بودن نامزدهای ریاست جمهوری» را تعیین و اعلام کند**

نگاه

کبری فرشچی

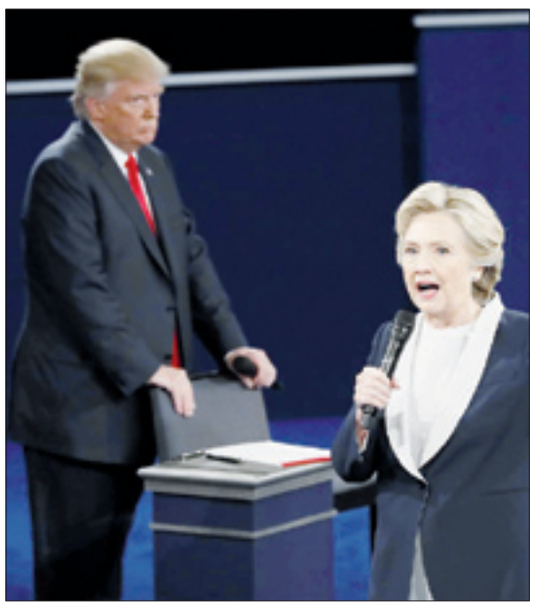

همه زنان رئیس جمهور!

با وجود آنکه سران ۶۳ کشور دنیا زن بوده‌اند، اما هنوز این موضوع به امری عادی تبدیل نشده است. حتی در کشوری همچون امریکا تاکنون هیچ زنی در مقام ریاست جمهوری پا به کاخ سفید نگذاشته است. این واقعیتی است که می‌تواند برای همیشه در تاریخ ایالات متحده امریکا ثبت شود آن هم در شرایطی که برخی کشورهای غربی مانند بریتانیا، آلمان و حتی کشورهایی مانند هند و سریلانکا، سال‌ها پیش آن را تجربه کرده‌اند. البته در دنیای ادبیات و فیلمسازی مدت‌هاست که رؤسای جمهور زن نقشی پررنگ دارند! نمونه‌اش فیلمی امریکایی است که در آن لسلی مک کلاود (با بازی پالی برگن- تصویر) به عنوان نخستین رئیس‌جمهور زن امریکا وارد کاخ سفید می‌شود. در این فیلم کمدی، محصول ۱۹۶۴ تماشاگر شاهد تلاش‌های شوهر وی برای جاافتادن در نقش «آقای اول» (Gentleman Firts) کشور است. پایان این فیلم اینگونه رقم می‌خورد که خانم رئیس‌جمهور باردار می‌شود و از همین رو از سمتش کناره‌گیری می‌کند!

در دنیای واقعی امریکایی‌ها اما هیلاری کلینتون جدی‌ترین گزینه‌ای است که توانست به عنوان کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۱۶ امریکا وارد عرصه رقابت شود. حضور یک زن در جایگاه کاندیدای ریاست جمهوری امریکا و برجسته‌سازی گسترده رسانه‌های جریان اصلی در غرب روی این موضوع این باور را در دیگر کشورها به‌وجود می‌آورد که زنان می‌توانند در امریکا رئیس‌جمهور باشند آن هم در شرایطی که زنان امریکایی بعد از ازدواج حتی نام خانوادگی خود را نمی‌توانند حفظ کنند و همه آنها را به نام خانوادگی همسرشان می‌شناسند. همان‌طور که نام اصلی هیلاری کلینتون، هیلاری داین رادام است و نام خانوادگی کلینتون از همسرش بیل کلینتون رئیس‌جمهور اسبق امریکا به وی رسیده است.

در انتخابات ۲۰۱۶ امریکا فضاسازی‌های رسانه‌ای به گونه‌ای بود که شاید همه فکر می‌کنند برای نخستین بار یک زن بر صندلی ریاست جمهوری امریکا می‌نشیند اما سکانس پایانی این انتخابات و بیرون آمدن نام دونالد ترامپ از صندوق‌های رأی نشان داد رسانه‌های امریکایی آنچنان که در مدیریت افکار و قاب‌بندی ذهن مردم دیگر کشورها مهارت دارند در جهت دهی و چارچوب‌بندی ذهن مردم خودشان حرفه‌ای عمل نمی‌کنند و در نهایت در جنگ قدرت میان دموکرات‌ها و جمهوریخواهان با پایان هشت سال قدرت دموکرات‌ها با ریاست جمهوری باراک اوباما مطابق انتظار یک جمهوریخواه صندلی ریاست جمهوری را از آن خود کرد؛ جمهوریخواهی که از قضا یک مرد بود نه زن!

در میان اروپایی‌ها هم آنگلا مرکل نخستین زنی است که به مقام صدراعظمی رسیده و جایگاه سیاسی و اجرایی بالایی دارد. «ترزا می» نخست‌وزیر انگلستان به چنین جایگاهی رسیده و پیش از او مارگارت تاچر نخستین نخست‌وزیر زن تاریخ بریتانیا و همچنین رهبر سابق حزب محافظه‌کار بریتانیا بود با وجود این قرار گرفتن زنان در پست ریاست جمهوری به طور خاص انگار حتی در کشورهای اروپایی هم چندان مرسوم نیست. این مقام اما در کشورهای امریکای لاتین و برخی کشورهای آسیایی نظیر کره بارها به زنان رسیده است و مردم کشورهای آسیایی گویا باورهایی نظیر «جنس دوم» در میان مردم اروپا را ندارند و حاضرند سرنوشت اجرایی کشورشان را به یک زن بسپارند و با رأیشان به زنان اعتماد کنند.

نگاه

زندانیان مهریه ۲ برابر شدند

آنطور که سخنگوی کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی خبر می‌دهد طبق آمار ستاد دیه ۴۲۸۱ نفر بدهکار مهریه در زندان‌ها به سرمی برند که این تعداد نسبت به مدت مشابه سال گذشته دو برابر شده‌اند.

حجت‌الاسلام حسن نوروزی گفت: سال گذشته ۲۵۰۰ زندانی مهریه با کمک‌های خیرین و با تلاش ستاد دیه کشور از زندان‌ها رهایی یافتند، اما امسال با نوسانات قیمت سکه شاهدیم بیش از ۴هزار زندانی مهریه جای آنها را در زندان‌ها پر کرده‌اند که این تعداد پرونده قضایی زیبنده نظام مقدس اسلامی نیست.

نماینده مردم رباط کریم در مجلس اضافه کرد: کمک به زندانیان مهریه صرفاً نباید معطوف به جلب مشارکت‌های مردمی باشد که البته ورود در این امر صرفاً برعهده یک نهاد یا سازمان نبوده و مجموعه‌های متولی باید ستاد دیه را در کنار حمایت در راستای جمع‌آوری کمک‌های خیرین در امر آموزش و پیشگیری هم یاری کنند.

■ لایحه حبس‌زدایی به کمیسیون قضایی رسید

نوروزی گفت: سمت و سوی کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس همواره تلاش در راستای حبس‌زدایی و زندان‌زدایی بوده تا از این طریق سنگینی آمار زندانیان را از دوش نظام برداریم و در همین راستا «لایحه حبس زدایی» به کمیسیون قضایی مجلس آمد که مأموریت یافته‌ایم تا این مطلوب را به سرانجام برسانیم.

سخنگوی کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس افزود: در بررسی این لایحه مشاهده می‌شود که فقط ۳ درصد از آمار زندانیان کاهش داشته که برای پیشبرد بهتر طرح، آن را به دو بخش تفکیک کردیم که برحسب آن مجازات‌های درجه هفت و هشت را کیفری درنظر گرفته‌ایم و پیگیری آن را برعهده تعزیرات گذاشته‌ایم تا حجم کارها در محاکم تا حدود زیادی کاهش یابد؛ اتفاقی که به دنبال آن امروز خرسندیم که تا ۱۵ درصد جرائم و حبس‌ها کاهش داشته است. نوروزی گفت: از دو ماه گذشته با افزایش نرخ سکه موضوع رسیدگی به حبس‌های مهریه در دستور کار قرار گرفته است و فارغ از جنسیت و حوزه کاری نمایندگان بسیاری در جلسه‌ای که با اعضای مرکز پژوهش‌های مجلس داشتیم برای حل مشکل ورود داشته و ۱۴ پیشنهاد را مطرح کرده‌اند.

سخنگوی کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس افزود: برای درنظر گرفتن سطح مهریه به این نتیجه رسیدیم کسانی که فرزند ندارند یک سوم درآمد خود را برای پرداخت مهریه بپردازند و کسانی که متأهل و صاحب فرزند هستند تا یک چهارم درآمدشان را به این امر اختصاص دهند که البته این موضوع در حال رسیدگی است.

وی درباره قانون مورد استناد برای دادگاه‌های خانواده گفت: مباحث مهمی در استناد قضات وجود دارد که با عنایت به افزایش قیمت طلا که مستقیم یا غیرمستقیم در طرح دادخواست مهریه اثرگذار است، تلاش داریم با بررسی موارد موجود با قانون اجرای احکام مدنی (مصوب سال ۱۳۵۶) تدبیری اتخاد کنیم تا با وجود قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب سال ۱۳۹۴ عاجل‌ترین چاره را در قبال بدهکاران مهریه داشته باشیم.

ویترین

زنان برتر ایران زمین

روایت زن، روایت صبوری و محبت است. روایت عطیه الهی که با مظلومیت و جاذبه تربیت خود می‌تواند جهانی را تسخیر کند. موجود لطیفی که سختی‌ها را به جان می‌خرد و مرهمی بر دل‌های زخم خورده می‌شود. زن قدرتی است حک شده در دل تاریخ که گاه در لابه‌لای ورق‌های کتاب زندگی گم می‌شود. در بستر تاریخ، همیشه حضور زن و نقش مهم او را در جامعه می‌بینیم که استعدادهای انسانی‌اش (ایمان، فهم، عقل، آگاهی، خلاقیت، ابداع، مشاوره و...) را بروز و ظهور داده است. در کتاب زنان برتر ایران زمین نوشته پریسا آقا رفیعی، به مشخصات، مسئولیت‌ها و معرفی جایگاه زنان شناخته شده ایران پرداخته شده است. در بخشی از کتاب زنان برتر ایران زمین می‌خوانید:

هر گاه صحبت از نقش زن در دوران معاصر ایران می‌شود، غیر از آنچه به طور طبیعی و سنتی وظیفه وی می‌شمارند، بلافاصله حضور اجتماعی او در صحنه‌های نوین جامعه به ذهن متبادر می‌شود.

ساموئل بنجامین مؤلف سفرنامه‌ای با نام خودش و با ذیل عنوان ایران و ایرانیان عصر ناصرالدین شاه، چندین اظهار نظر کرده است. اگر عجولانه قضاوت و نتیجه‌گیری شود که زنان ایرانی عقب افتاده و نادان هستند، اشتباه محض است. آنها اگر چه تحصیلکرده و آشنا به تمدن غربی نیستند بلکه در امور اجتماعی و سیاسی کشور نفوذ دارند و در پشت پرده خیلی کارها با مشارکت و مساعی آنها می‌گذرد.

با کاوش در زوایای تاریخ، نقش‌های دیگری غیر از صرفاً همسری و مادری را در همان هنگام هم که خبری از تحولات جدید و افکار نوین نبود از زنان می‌یابیم. ایشان حتی در زمانی که پرده‌نشین بودند، به هنرها و فنونی روی آوردند تا ابعاد مختلف وجودی خود را نشان دهند. در زمان قاجار ما به زنانی بر می‌خوریم که صاحب هنرهایی چون نقاشی، تذهیب، مینیاتور، خوشنویسی و... بودند و در این عرصه‌ها حتی در مقام استادی قرار داشته و بسیاری از هنرمندان بعدی را تربیت نمودند، ولی نام و نشانی از ایشان چندان مشاهده نمی‌شود.

■ فاطمه سلطان خانم باشی

فاطمه سلطان باغبان باشی معروف به باشی و خانم باشی از همسران ناصرالدین شاه در سال‌های آخر عمر او و بسیار محبوب بود، اما عشق شاه به خواهر کوچکترش ماه رخسار خانم او را چنان گرفتار حسادت کرد که ردپایی از او در ماجرای ترور همسرش بر جای مانده است.

■ ملافضه کتاب

وی زنی عالم، فاضل، ادیب و خوشنویس بود و کشف‌الغطا را نوشت. او سرپرستی تدریس اصول، فقه و حدیث را بر عهده داشت و بعضی از علما کتاب قوانین میرزای قمی را نزد او خواندند. گفته‌اند که وی از راه استنساخ کتب امرار معاش می‌کرد.

این کتاب در سه فصل به نگارش در آمده و از سوی انتشارات نظری به بازار نشر عرضه شده است.